PRZEWODNIK PO PRZEDMIOCIE

I. KARTA PRZEDMIOTU:

Sprawność i poprawność językowa

I rok, studia magisterskie, semestr I i II

CEL PRZEDMIOTU

1. Przygotowanie do poprawnego i sprawnego posługiwania się językiem w mowie i piśmie
2. Wyrobienie umiejętności oceny zjawisk językowych
3. Przygotowanie do analiz językoznawczych

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1. Ogólna wiedza o języku polskim, jego historii, zróżnicowaniu dialektalnym i stylistycznym
2. Znajomość leksykografii języka polskiego

EFEKTY KSZTAŁCENIA

K_W01	posiada bazę teoretyczną i metodologiczną do realizacji całokształtu studiów językoznawczych na filologii polskiej
K_W04	ugruntował szczegółowe zasady poprawnego i sprawnego pisania i mówienia oraz wiedzę na temat funkcjonalności środków językowych
K W05	zna komunikacyjne i socjologiczne aspekty poprawności i sprawności językowej, współczesne poradnictwo językowe, wahania we współczesnej normie językowej, zmiany w słownictwie i strukturze współczesnej polszczyzny, zasady oceny neologizmów, reguły wykorzystania środków językowych zgodnie z przyjętym celem wypowiedzi
K W12	posiada pogłębioną wiedzę na temat języka polskiego jako zjawiska historycznego, zmiennego pod względem gramatycznym i semantycznym, ze swoją ewolucją uwarunkowaną wewnętrznymi prawidłami językowymi oraz czynnikami zewnętrznymi
K W13	posiada pogłębioną wiedzę na temat języka polskiego jako dobra kulturowego, który znajduje odbicie w zróżnicowanym, rodzajowo, gatunkowo i stylistycznie piśmiennictwie, w nazewnictwie osobowym, geograficznym i innym, w obcej leksyce jako świadectwie historycznych kontaktów polszczyzny z językami innych narodowych społeczności; w swoistym kodzie graficznym wpisanym w kontekst kultury łacińskiej
K W14	zna zmiany zachodzące w systemie gramatycznym (podsystemy fonetyczny, morfologiczny, syntaktyczny) i leksykalnym; orientuje się w przekształceniach zachodzących w obrębie stylów funkcjonalnych i tradycyjnych dyskursów (język religijny, język polityki i inne) oraz w nowych zachowaniach komunikacyjnych (nowe gatunki, zmiany normy grzecznościowej)
K U03	ma umiejętność właściwej i świadomej poprawy tekstów własnych i cudzych
K U04	potrafi tworzyć i wygłaszać oficjalne teksty mówione; potrafi zastosować etykietę językową w różnych sytuacjach komunikacyjnych
K U08	potrafi na podstawie źródeł i literatury samodzielnie (oryginalnie i twórczo) napisać pracę naukową; stosuje właściwe metody badawcze, prawidłowo wyciąga wnioski, syntetyzuje omawiane zagadnienia; potrafi dokonać krytycznej analizy, zakwalifikować i ocenić badane zagadnienie
K U09	potrafi syntetycznie przedstawić zmiany dostrzegane w polszczyźnie końca XX i początku XXI wieku oraz ich uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne; potrafi rozpoznawać, zdefiniować i opisywać najważniejsze procesy związane z ewolucją polszczyzny
K U10	potrafi wyrażać sądy na temat ekspansji potoczności, mody w języku, amerykanizacji kultury, mediatyzacji, konsumpcjonizmu itp.
K K01	ma poszanowanie dla obcych kultur, a jednocześnie krytyczną postawę wobec zjawisk godzących w godność osoby oraz w wartości leżące u podstaw cywilizacji łacińskiej
K K02	wyrobił sobie postawę sumienności, rzetelności, szacunku dla prawdy oraz postawę samokrytycyzmu w pracy twórczej, a także odpowiedzialności za własną pracę i dobro wspólne
K K03	własną pracą inicjuje nowe obszary badawcze, potrafi organizować pracę innych, jest skłonny do prowadzenia dialogu

TREŚCI PROGRAMOWE

forma zajęć - ćwiczenia (ćw.)	**Liczba godzin**
Blok poprawnościowy	

1. Poprawność w pisaniu – ortografia i interpunkcja, poprawność składniowa i stylistyczna	6
2. Innowacje językowe – typy innowacji, kryteria i sposoby ich oceny	6
3. Metodologia analizy systemowej innowacji leksykalnych	
4. Nowe zjawiska we współczesnej polszczyźnie – zapożyczenia, moda językowa, ekspansja stylu potocznego	6
5. Językowe sposoby wyrażania grzeczności w piśmie i w mowie	6
Blok komunikacyjno-retoryczny 6. Czynności przygotowawcze : emisja głosu, poprawność wymowy, dykcja, pozajęzykowe środki wyrazu (mimika, gesty, postawa mówcy)	4
7. Charakterystyka nadawcy tekstu – ćwiczenia praktyczne. Budowa własnego « portretu komunikacyjnego »	4
8. Charakterystyka odbiorcy tekstu – metody przekonywania słuchacza; perswazja	4
9. Przegląd technik erystycznych na przykładzie wypowiedzi publicznych	2
10. Budowa płaszczyzny porozumienia między nadawcą a odbiorcą – toposy	2
11. Budowa i kompozycja wypowiedzi	2
12. Sztuka argumentacji i dowodzenia	4
13. Sposoby pokonywania tremy przed wystąpieniem publicznym	2
14. Prezentacje własne studentów, omówienie, ocena	6
Suma godzin	**60**

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. Tekst pisany
2. Komputer, rzutnik multimedialny, głośniki
3. Tablica i kreda
4. Magnetofon
5. Dyktafon

SPOSOBY OCENY

1. Przygotowanie prezentacji na temat związany ze sprawnością i poprawnością językową
2. Obecność
3. Aktywny udział w zajęciach

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem	60
Przygotowanie się do zajęć (prezentacja zaliczeniowa, bieżące przygotowanie do zajęć)	45
Konsultacje z prowadzącym (dobrowolne)	15
SUMA	120
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	**4**

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

Literatura podstawowa:

Blok A

1. Buttler D., Kurkowska H., Satkiewicz H., *Kultura języka polskiego*, t. I, Warszawa 1976, t. II, Warszawa 1982.
2. Jadacka H., *Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia*, Warszawa 2005.
3. Karpowicz T., *Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja*, Warszawa 2008.
4. Markowski A., *Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne*, Warszawa 2005.
5. *Polszczyzna a/i Polacy u schyłku XX wieku. Zbiór studiów*, red. K. Handke, H. Dalewska-Greń, Warszawa 1994.

6. *Polszczyzna 2000. Orędzie o stanie języka na przełomie tysiącleci*, red. W. Pisarek, Kraków 1999.
7. *Wielki słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni i interpunkcji*, red. E. Polański, Warszawa 2006.
8. *Wielki słownik poprawnej polszczyzny*, red. A. Markowski, Warszawa 2006.

Blok B

1. Kochan M., *Pojedynek na słowa. Techniki erystyczne w publicznych sporach*, Kraków 2005.
2. Korolko M., *Sztuka retoryki. Przewodnik encyklopedyczny*, Warszawa 1988.
3. *Retoryka*, red. M. Barłowska, A. Budzyńska-Daca, P. Wilczek, Warszawa 2008.
4. Rusinek M., Załazińska A., *Retoryka podręczna, czyli jak wnikliwie słuchać i przekonująco mówić*, Kraków 2005.

Literatura uzupełniająca:

Blok A

1. Bańko M., *Słownik dobrego stylu, czyli wyrazy, które się lubią*, Warszawa 2007.
2. Chaciński B., *Totalny słownik najmłodszej polszczyny*, Kraków 2007.
3. Frycie S., Jurkowski M., Sicińska K., *Kultura języka polskiego*, Warszawa 2005.
4. Geller E., Dąbrówka A., *Słownik stylistyczny języka poskiego*, Warszawa 2007.
5. Handke K., *Socjologia języka*, Warszawa 2008.
6. Marcjanik M., *Grzeczność w komunikacji językowej*, Warszawa 2008.
7. Markowski A., *Polszczyzna końca XX wieku*, Warszawa 1992.
8. *Polszczyzna na co dzień*, red. M. Bańko, Warszawa 2006.
9. Wierzbicka A., Wierzbicki P., *Praktyczna stylistyka*, Warszawa 1970.
10. Zgółkowie H. i T., *Językowy savoir-vivre. Praktyczny poradnik posługiwania się polszczyzną w sytuacjach oficjalnych i towarzyskich*, wyd. II poszerzone, Warszawa 2004.

Blok B

1. Detz J., *Sztuka przemawiania*, Gdańsk 2008.
2. Ferraro B., *Przemawiać publicznie*, Warszawa 1996.
3. Kuszko E., *O sztuce żywego słowa*, Warszawa 1986.
4. Nowak P., *O sztuce publicznego występowania i komunikacji społecznej*, Warszawa 2007.
5. Perelman Ch., *Imperium retoryki. Retoryka i argumentacja*, Warszawa 2002.
6. *Podstawy stylistyki i retoryki*, red. E. Wierzbicka, A. Wolański, D.Zdunkiewicz-Jedynak, Warszawa 2008.
7. Prygoń S., *Interpretacja. Mówię, czytam, wygłaszam*, Warszawa 2007.
8. *Retoryka dziś. Teoria i praktyka*, red. R. Przybylska, W. Przyczyna, Kraków 2001.
9. Schopenhauer A., *Erystyka, czyli sztuka prowadzenia sporów*, Kraków 1983 i nast.

PROWADZĄCY PRZEDMIOT (IMIĘ, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

dr Cecylia Galilej, cgalilej@kul.pl
dr Anna Majewska-Wójcik, annamaj-woj@o2.pl
dr Natalia Sosnowska, sonata@kul.pl

II. FORMY OCENY – SZCZEGÓŁY

	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 4	Na ocenę 5
Efekt kształcenia Wiedza	Nie zna podstawowej siatki pojęć z zakresu poprawności fonetycznej, retoryki i teorii komunikacji językowej, nie posiada wiedzy na temat funkcjonalności środków językowych, zmian w słownictwie, zróżnicowania stylów funkcjonalnych i tradycyjnych dyskursów (język religijny, język	Zna podstawową siatkę pojęć z zakresu poprawności fonetycznej, retoryki i teorii komunikacji językowej, ma podstawową wiedzę na temat funkcjonalności środków językowych, zmian w słownictwie, zróżnicowania stylów funkcjonalnych i tradycyjnych dyskursów (język religijny, język	Dość dobrze zna siatkę pojęć z zakresu poprawności fonetycznej, retoryki i teorii komunikacji językowej, ma wiedzę na temat funkcjonalności środków językowych, zmian w słownictwie, zróżnicowania stylów funkcjonalnych i tradycyjnych dyskursów (język religijny, język	Bardzo dobrze zna siatkę pojęć z zakresu poprawności fonetycznej, retoryki i teorii komunikacji językowej, ma szeroką wiedzę na temat funkcjonalności środków językowych, zmian w słownictwie, zróżnicowania stylów funkcjonalnych i tradycyjnych dyskursów (język religijny, język polityki), bardzo dobrze

	polityki), nie zna współczesnej normy językowej, nie zna metod perswazji, argumentacji i dowodzenia	polityki), zna współczesną normę językową w stopniu dostatecznym, posiada minimum wiadomości na temat metod perswazji, argumentacji i dowodzenia	polityki), zna współczesną normę językową w stopniu dobrym, posiada zadowalający zasób wiadomości na temat metod perswazji, argumentacji i dowodzenia	zna współczesną normę językową, posiada duży zasób wiadomości na temat metod perswazji, argumentacji i dowodzenia
Efekt kształcenia Umiejętności	Nie umie zastosować podstawowych pojęć z zakresu poprawności fonetycznej, retoryki i teorii komunikacji, nie potrafi porawnie zbudować dłuższej wypowiedzi ustnej i zaprezentować jej publicznie, nie potrafi wykorzystać praktycznie metod perswazji, argumentacji i dowodzenia	Umie zastosować podstawowe pojęcia z zakresu poprawności fonetycznej, retoryki i teorii komunikacji, potrafi porawnie zbudować dłuższą wypowiedź ustną i zaprezentować ją publicznie, potrafi wykorzystać praktycznie metody perswazji, argumentacji i dowodzenia	Posługuje się rozszerzoną siatką pojęć z zakresu poprawności fonetycznej, retoryki i teorii komunikacji, potrafi zbudować w sposób spójny i logiczny dłuższą wypowiedź ustną i zaprezentować ją publicznie, sprawnie posługuje się metodami perswazji, argumentacji i dowodzenia	Z dużą swobodą posługuje się rozszerzoną siatką pojęć z zakresu poprawności fonetycznej, retoryki i teorii komunikacji, z łatwością buduje spójną, logiczną, dłuższą wypowiedź ustną i prezentuje ją publicznie w sposób atrakcyjny dla słuchaczy, bardzo sprawnie posługuje się metodami perswazji, argumentacji i dowodzenia
Efekt kształcenia Kompetencje	Nie widzi potrzeby usprawniania komunikacji językowej, nie rozumie związku wiedzy językowej z praktycznym wykorzystaniem jej w komunikacji	Widzi potrzebę usprawniania komunikacji językowej, ale nie rozumie związku wiedzy językowej z praktycznym wykorzystaniem jej w komunikacji	Widzi potrzebę usprawniania komunikacji językowej i rozumie związek wiedzy językowej z praktycznym wykorzystaniem jej w komunikacji	Zauważa konieczność i przejawia chęć pogłębiania wiedzy językowej, logicznie łączy wiadomości językowe i kulturowe, potrafi zastosować je w praktyce
III. Inne przydatne informacje o przedmiocie				